

S. Sayısı : 177

Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (1/682)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1510, 6/226

21 . I . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 12 . I . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ile gerekçesinin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

GEREKÇE

Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair 677 sayılı Kanun, 1926 tarihinde, gerçek din ruhu ile alâkası olmıyan bâtil itikatların ve yeni Devlet rejimine karşı her türlü irticai hareketlerin önüne geçilmek üzere çıkarılmış bir kânundur. O günden bugüne kadar geçen zaman içinde memlekette müspet bilgiler ve kültür, okuma yazma çağındaki çocukların yüzde altmışına yakın bir miktarını okula sevkedecek derecede ilerlemiş ve hayatın devamlı surette değişen şartları içinde gerçek bir dünya görüşü halkımız arasında oldukça yayılmıştır. Bugün cehalet sebebiyle yer yer bâtil itikatlara râsgelinse bile bunlar artık halkın yolunu şaşirtacak bir tesire malik değildirler. Rejime bağlılığın ise memleket için bir ölüm kalm meselesi olduğu hemen hemen bütün vatandaşlarca anlaşılmiş bulunuyor.

Bu bakımdan Hükümet bugün için, evvelece seddedilen türbelerden Türk büyüklerine ait olanlarla sanat değeri bulunanların bir müze gibi temizlenip tertiplenerek ziyarete açılmasında kanunun hedeflerine aykırı bir hal ve rejim için bir mahzur görmemektedir. Bu gibi yerlerin, Millî Eğitim Bakanlığının kararı ve murakabesi ile açılmasındaki bellibaşlı faydalar da şunlardır:

- Millî mefahirimiz ve sanat eserlerimiz cemiyetimiz içindeki yerlerini alacak ve yeni yetişen Türk nesillerine daha yakından tanıtılacaktır.
- Anıt mahiyetindeki birçok binalar harap olmaktan kurtarularak vatanımızda «Mahallî renkler» den bir değer teşkil edenlerin muhafazası mümkün olacaktır.
- Tarihî şahsiyetlerimize ve eski eserlerimize karşı alâkasızlığımız hakkında mevcut iddiaların yersizliği. belirecektir.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. 1/682
Karar No. 15

11 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

Tekke ve zaviyelerle Türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp Yüksek Başkanlığınız tarafında komisyonumuza havale buyurulmuş olan tasarı Millî Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu hazır olduğu halde 10 . II . 1950 tarihinde incelendi.

Tasarımın inkılâp kanunlarımızdan birisinin tadiline taallûk etmesi ve hak psikolojisi bakımından önemli görülmesinden ötürü üzerinde geniş tartışmalar yapıldı.

Komisyonumuz, fatihlerin, kumandanların, vezir, sadrazam ve saire gibi askerlik ve idare işlerinde Devlete büyük hizmetler etmiş ve tarihe böylece mal olmuş bulunan Türk büyüklerinin türbeleriyle edib, şair, âlim, sanatkâr, vatanperver olarak âmme vicdanında yer tutmuş ve böylece tarihe mal olmuş Türk büyüklerine ait türbelerin de kapalı kalmamalarını ancak mimari kıymeti haiz olsa dahi şeyhlerin, dervişlerin, müritlerin, seyitlerin, babaların, emîrlerin nakiplerin türbeleri açılırken Hükümetin fevkalâde hassas davranıp bu sahada ölçülü hareket etmesi hususuna önem vermiştir. Arzolu- nan kayıtlar dairesinde ve birinci maddenin ikinci fıkrası :

A) (Sanat değeri bulunanlar) yerine (büyük sanat değeri bulunanlar),

B) (Umumi ziyarete açılabilir) yerine (Umuma açılabilir);

C) (Ve bunlara bakım için gerekli memur ve hizmetliler tâyin edilebilir) yerine, (bunlara bakım için gerekli memur ve hizmetliler tâyin edilir);

şeklinde değişiklikler yapılmak suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Kamutaya arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Ko. Başkanı

Sözcü

Trabzon

Maraş

M. R. Tarakçıoğlu

E. Soysal

Kâtip

Kars

Ankara

T. Taşkın

Avni Refik Bekman

İmzada bulunmadı.

Balıkesir

Çorum

İzmir

E. Çeliköz

H. Ilgaz

E. Çınar

Konya

Mardin

Naim Hazim Onat

Yusuf Mardin

İmzada bulunmadı.

İmzada bulunmadı.

Sivas

Tekirdağ

Trabzon

K. Kitapçı

E. Ataç

Z. Dranaz

Urfa

S. K. Yetkin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Türbelerden Türk büyüklerine ait olanlarla sanat değeri bulunanlar Millî Eğitim Bakanlığınca umumi ziyarete açılabilir ve buralara bakım için gerekli memur ve hizmetliler tâyin edilebilir. Açılacak türbelerin listesi Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca tasvip olunur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>Ş. Günaltay</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>N. Erim</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>C. S. Barlas</i>	<i>Fuad Sirmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakır</i>	<i>E. Erişirgil</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>N. Sadak</i>	
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Vedat Dicleli</i>	
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>Dr. F. Ş. Bürge</i>	<i>Cavid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Dr. Kemal Satır</i>	<i>Reşat Ş. Sirer</i>
İşletmeler Bakanı	
<i>Münir Bircel</i>	

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Tekke ve zaviyelerle türbelerin seddine ve türbedarlıklarla birtakım unvanların menî ve ilgasına dair olan 677 sayılı Kanunun birinci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Türbelerden Türk büyüklerine ait olanlarla büyük sanat değeri bulunanlar Millî Eğitim Bakanlığınca umuma açılabilir. Buralara bakım için gerekli memur ve hizmetliler tâyin edilir. Açılacak türbelerin listesi Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca tasvip olunur.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.